

KAN KARDEŐLER

MUHAMMED ALİ VE MALCOLM X'İN
TEHLİKELİ DOSTLUĐU

Çeviren: MÜGE ATALAY BAYYURT

RANDY ROBERTS

• JOHNNY SMITH

KAN KARDEŐLER

MUHAMMED ALİ VE MALCOLM X'İN
TEHLİKELİ DOSTLUĐU

Çeviren: MÜGE ATALAY BAYYURT

RANDY ROBERTS • JOHNNY SMITH

Birinci Bölüm

MIAMI'DEKİ UZAY GEMİLERİ

“Louisville’de geçen çocukluğumda şehir gözüme kocaman görünürdü. New York kocaman görünürdü. Chicago kocaman görünürdü. Ve Londra, İngiltere çok uzak gelirdi. Afrika çok uzaktaydı. O zamanlar ben Cassius Clay’dim. Zenciydim. Domuz eti yedim. Özgüvenim sıfırdı. Beyazların üstün olduğuna inanırdım. Ben Cassius Clay adında bir Hıristiyan Baptist’tim.”

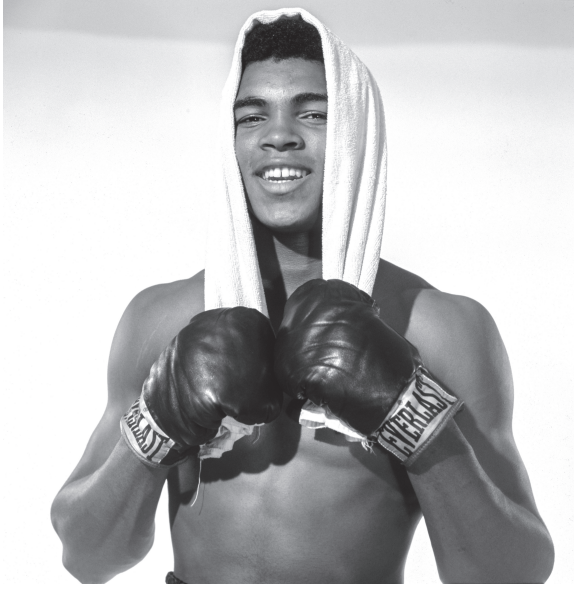
– Muhammed Ali

“Clay bizim zamanlarımızın ürünüdür. Bu hikâye, o Roma’dan döndüğü anda başladı.”

– Milton Gross, *New York Post*

South Wind yolcu treni Chicago’daki yolcu istasyonundan ayrılıp da beş yüz kilometre boyunca devam eden mısır tarlalarını geçtikten sonra Louisville’deki istasyona vardı. İşte orada, 17 Aralık 1960 tarihinde bir delikanlı eski bir valiz ve hayallerle trene bindi.

Cassius Marcellus Clay Jr. on sekiz yaşındaydı, uzun boylu ve ince yapıydı, yakışıklı yüzü façasızdı. Vücudu, tıpkı bir dansçının vücudu gibi fazlasıyla kıvrak olsa da o aslında profesyonel bir dövüşçüydü. Havalı gülümseyişiyle koca bir salonu çoşturabilirdi, oysa gerçek ve hayali korkular peşini bırakmı-

Daha önce Cassius Clay gibi bir ağırsıklet boksör hiç olmamıştı. Genç bir film yıldızı gibi güzel bir yüzü ve tatlı bir gülümsemesi vardı. Hantal boksörlerin hâkimiyetindeki bir spor dalında dans eder gibi dövüştüğü tarzıyla yeni bir çağı başlatmıştı. (Fotoğraf: Getty Images)

yordu. Roma Olimpiyatları'nda altın madalya kazanmış, Ebedi Şehir'deki basını ve diğer sporcuları kendine hayran bırakmıştı. Ayrıca Louisville Sponsorluk Grubu (LSG) olarak bilinen ve iş dünyasının önde gelenlerinden oluşan beyaz Kentucky'lilerle de kazançlı bir promosyon anlaşması imzalamıştı. Bu gruptakilerin çoğu milyonerdi ve onun tren ücretini de onlar ödemişti.

South Wind treni Louisville'de kısa bir moladan sonra Kentucky tepelerinde ilerledi, Tennessee'nin nehirle bölünmüş, dar ovalarında yol aldı ve sonra sınırı geçip Alabama'ya girdi. Tren eski Amerikan Güney Eyaletleri Konfederasyonu'nun içinden geçip Decatur, Birmingham, Montgomery ve Dothan'da yolculuk için durduğunda, akşam geceye bağlanırken pencereden dışarı bakan Cassius böylece pamuk yetiştiren güneyi gördü.

Dixie'nin bu *King Cotton* stratejisine inanan bölgelerinde sivil haklar mücadelesi çok yakında şiddetlenecekti. Oradaki beyaz güneylilerin pek çoğu silahlıydı ve yaşadıkları hayatı korumaya hazırlardı, siyahların kendilerinden aşağıda olduğuna dair inançlarından son derece eminlerdi. Cassius ise Louisville'in siyahlara ayrılmış Batı Yakası'nda yetişirken hiç hissedemediği özgürlüğü İtalya'dayken hissetmişti. Amerika Birleşik Devletleri Olimpik Takımı'nın bir üyesi olarak, siyahların üstünlüğüne tanık olmuştu. Rafer Johnson açılış törenlerinde Amerikan bayrağını taşımış ve sonra dekatlonda birinci gelmişti. Oscar Robertson basketbol takımını altın madalyaya taşımıştı. Ve büyük bir zarafetle koşan, benzersiz Wilma Rudolph dünyanın dört bir tarafındaki insanların hayal güçlerini ateşe vermişti. Rafer, Oscar, Wilma ve Cassius Roma'ya siyahi tanrılar gibi hükmetmişti. Olimpiyatlarda kraliyet hanedanının üyeleri gibiydiler.

South Wind treni Alabamadan sonra Georgia'nın güneybatı köşesinden geçti ve Florida'ya girdi, sabahın erken bir saatinde Jacksonville'de kısa bir süre durdu. Ardından eyalet boyunca zikzaklar çizerek yolculuğuna devam etti; Orlando, Tampa, St. Petersburg, West Palm Beach, Delray Beach, Fort Lauderdale ve Hollywood gibi tatil yerlerinde sık sık durup turistleri bıraktı ve sonunda Miami'ye vardı.

Cassius orada, trene bindikten neredeyse yirmi dört saat sonra trenden indi. Uzun bir yolculuk yapmıştı, ama bunu uçmaya kesinlikle tercih ederdi. Ayrıca bu sayede plan yapıp hayal kuracak vakti de olmuştu. Güneydeydi, burada yaşayan beyazlar hayatlarını hâlâ Jim Code yasalarına göre yaşıyor ve bir "zencinin" haddini bilmesi gerektiğine inanıyordu. Cassius Clay buna rağmen başka bir gerçekliğin mümkün olabileceğini görmüştü ve dünyaya biz iz bırakmak üzere geldiğine tüm varlığıyla inanıyordu. "Ben kader adamıyım," demesinin üzerinden daha bir yıl bile geçmemişti. "Dünya ağırsıklet şampiyonasını kazanacağım, bir milyon dolarım olacak ve kendime özel şoförlü,

içinde müzik seti, televizyonu ve telefonları bulunan, kıpkırmızı bir Cadillac alacağım.” Ve bu daha yalnızca başlangıçtı. Dahası da gelecekti. Sonraları, “Sanırım yanımda ilahi bir güç vardı,” diyecekti.¹

Miami’ye onu zengin edecek bir iş öğrenmeye gelmişti. İlahi bir ilhamın onu Muhammed Ali’ye dönüşeceği yola sokacağından habersizdi.

***

Antrenör Angelo Dundee boksörü sabırla bekliyordu. Calabria’nın tepeleriyle İskoçya’nın kirini pasını birleştiren adı, lakabı, kişiliğinden ziyade mesleği hakkında daha çok şey söylerdi. Gerçek adı Angelo Mirena’ydı ama Dundee profesyonel boksta öyle sevilen bir isimdi ki, abisi Chris boks menajerliği ve organizatörlüğü yapmaya başladığında bu soyadını almıştı. Kısa bir süre sonra Angelo da abisi Chris’in peşinden gitti ve aynı soyadını aldı. Chris, İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra New York’ta dövüşler düzenlemeye başladığında, Angelo da antrenör çıkırlığı yapmaya koyuldu.²

New York’ta boks işi 1951’de durgunlaşmaya başladığında Angelo, Chris’in peşinden Miami’ye gitti. Abi Chris orada kısa süre önce inşa edilmiş Miami Beach Oditoryumu ile bir promosyon anlaşmasına girişmişti. 1950’lerin ortalarına gelindiğinde, Angelo on yıldır boks piyasasının içindeydi ve boksör çalıştırma işinde çekirdekten yetişmişti. Bu işi her aşamasında yer alarak, boks camiasındaki en iyi antrenörlerle konuşarak ve onları izleyerek öğrenmişti.

1960 yılının sonlarına doğru kırkıncı doğum günü yaklaşırken, bu dövüş oyununda kendine bir yer edinmişti. Veltersiklet ve ortasiklet şampiyonu Carmen Basilio’yu ve çok yakında pek çok unvan kazanacak başka bir sürü dövüşçüyü eğitmişti. Kısa boylu ve yuvarlak suratlı Dundee’nin koyu renkli, pörtlek gözleri ve koca kulakları vardı. Siyah saçları dökülüyordu. Dundee

yüksek belli pantolonları sever, spor çantasını her daim tertipli tutar ve kaotik mesleğinin izin verdiği ölçüde huzurlu bir hayat yaşamayı tercih ederdi.

Kendi dünyasındaki pek çok adam gibi, onun da kişiliği boks dünyasına pek uymazdı. Dövüşçülerine çok sadıktı, zafer yolunda her türlü numarayı çekmeye hazırdı ama bunlar dışında huzurdan başka bir şey aramayan, kibar ve cana yakın bir adamdı. Yabancılarla seve seve sohbet ederdi, spor yazarlarına karşı açık ve dostane bir tutum sergilerdi ve herkesi memnun edebilmek için elinden gelenin en iyisini yapardı. Ağzı sıkıydı; evlilerin kavgalarına karışmaz, dini ya da politik tartışmalara katılmazdı. Gülümsemeyi, dinlemeyi ve kendi işine bakmayı yıllar içinde öğrenmişti.

Angelo, Cassius'un yanında ağzını açmamanın ise zaten kolay olduğunu gördü. Clay, South Wind treninden iner inmez zaten kendi kendini övmeye başladı. Angelo'ya herkesin duyabileceği şekilde, "İnsanlar Cassius Clay, Sugar Ray gibi dövüşüyor diyor," dedi. Archie Moore'un antrenörü ve aynı zamanda San Diego'da kısa bir süre Cassius'la da çalışmış Dick Sadler, Angelo'ya bu oğlanı eğitebilirse madalyayı hak edeceğini söylemişti. Dundee'nin, onun bu imalı sözle ne demek istediğini anlaması uzun sürmedi.³

Angelo, Cassius'u tren istasyonundan aldı ve onu siyahların yaşadığı bölgeye arabasıyla götürdü. Cassius burada Charles Hotel'de Jamaikalı bir ağırsıkletle aynı odayı paylaşacaktı. Dundee odada iki yatak olacağını düşünmüştü, oysa odada iki ağırsıklet boksör için yalnızca çift kişilik tek bir yatak vardı. Dahası, Angelo'ya oda ücretinde indirim yapan otel yönetimi kaybını odaya klima koymayarak çıkarmıştı.⁴

Otelin bulunduğu mahallenin hali de çetin şartlara sahip, ucuz odanın halinden farksızdı. Kısa bir süre sonra Clay'in "dövüş doktoru" olacak Ferdie Pacheco'nun Charles Hotel'in yakınlarında muayenehanesi vardı. Pacheco bu mahalleden, "Fahişeler, uyuşturucu satıcıları, şarapçı ayyaşlar ve genel olarak kötü

adamlarla dolu bir batakhaneye,” diye bahsediyor. Burası sabah geç saatlere kadar uyuyan, öğleden sonraları şekerleme yapan ve sonra akşamları adrenalinle canlanan, sahipsiz bir yerdi. Ortalıkta gece yarısından sonra insanı baştan çıkaracak pek çok şey vardı: Zaten ot içen birini bile dağıtabilecek kuvvette, adalardan gelen marihuana, tek bir vuruşla insanı kendini geçirecek kadar saf eroin, kısa ve sımsıkı elbiseler giymiş, uzun bacaklı “bacılar” ve insanın aklına gelebilecek her tür alkol, seks ve macera... Burası her masum ve yakışıklı delikanlının nefsinde teste tutacak cinsten bir yerdi.⁵

Cassius o ilk gece uyumakta zorlandı. Sonrasında Miami’deki idmanların en zor tarafının hava karardıktan sonraki yalnız saatler olduğundan şikâyet edecekti. 1961’de bir spor yazarına, “Geceleri kafese kapatılmış küçük bir hayvan gibi orada öylece oturuyorum,” demişti. “Sokağa çıkıp dışarıdakilerle takılamam, çünkü onlar iyi insanlar olsalar zaten dışarıda olmazlardı. Oda da oturmak dışında hiçbir şey yapamıyorum... Daha on dokuz yaşındayım; etrafım gösteri kızları, viski ve nonoşlarla çevrili ve başımda bana bekçilik eden kimse yok. İnsanı yoldan çıkaracak tüm bu şeyler ve ben burada boksör olabilmek için çalışıyorum. Bunu bir düşünmek lazım.”⁶

Clay ertesi sabah Fifth Street Gym adıyla bilinen boks idman salonuna gitti. Dundee, dövüşçülerini burada çalıştırdı. Profesyonel boksun görkemli günlerinde diğerlerinden çok daha prestijli, dört büyük idman salonu vardı: New York’taki Gleason’s ve Stillman’s, Los Angeles’taki Main Street Gym ve Miami’deki Fifth Street Gym. South Beach’te Beşinci Sokak’la Washington Caddesi’nin köşesinde yer alan spor salonu öyle bir bölgedeydi ki, oralarda iyi hiçbir şey yoktu. Para giderek daha da fazla bir şekilde North Beach’e akarken ve imar orada büyük gelişme gösterirken, South Beach’in büyük kısmı serserilere ve uyuşturucu müptelalarına kalmıştı. İki katlı, köhne spor salonunun

yer döşemeleri çürük, aynaları çatlak ve pisti. İçerisi leş gibi ter, kasık bağı, sigara ve puro kokuyordu.⁷

Spor salonunun kötü koku ve pislik dışında başka sıkıntıları da vardı. Dışlardaki tıkalı giderler, alçıpan duvarlardaki delikler ve duvarların soyulup dökülen boyası mekânı köhne gösterse de asıl mesele tüm binanın aç termitlerin istilasına altın olmasındı. Bu böcekler yerlere, duvarlara, ringlere ve hatta zincirlerle masalara bile dadanmıştı. Muhtemelen sıcak yüzünden azıyor ve daha da çoğalıyorlardı. Spor salonunda bu teneke çatının altında idman yaparken sıcaktan bunalan dövüşçüler kısa bir süre sonra mekânda havalandırma bulunmadığını fark ediyordu. Yerden tavana kadar uzanan pencereler de herkesi rahatsız ediyordu. Orada idman yapan iyi dövüşçülerin çoğu Küba'dandı ve bu sebeple sığağa alışkındı, ama kuzeyden gelen boksörler spor salonun şartlarını yasalara aykırı değilse bile, insanlığa aykırı buluyordu. Fakat Angelo Dundee orası için “benim küçük cennetim” diyordu.⁸

Oysa spor salonu dövüşçüler için pek de “cennet gibi” bir yer sayılmazdı. Pencereler açıkken, salonun içindeki sıcak ve pis hava dışarıdan gelen kavurucu nemle birleşiyordu. Sokağın gürültüsü içeride ip atlayan, boks toplarını, kum torbalarını ve birbirlerini yumruklayan, birbirlerini İngilizce ve İspanyolca bağırarak gaza getiren ve iyi niyetlerle iğneleyen adamların seslerine karışıyordu. Fifth Street Gym'de beyaz, kahverengi ve siyahi adamlar tamamen eşitti; hepsi bir rüyanın peşinde, fakirlikten ve hatta işkenceden kaçmıştı.

***

1960'ların başında en iyi boksörlerden bazıları Angelo'nun rehberliğinde Clay'le birlikte idman yapıyordu. Fidel Castro'nun devrimci hükümeti 1961'de Küba'da profesyonel boks yasaklayınca yetenekli pek çok Kübalı boksör Amerika'ya ve özellikle Miami'ye sürgüne gönderilmiş ve burada Dundee'nin yetenekli

boksörlerinin arasına katılmıştı. Willie Pastrano 1963'te hafif ağırsıklet şampiyonasını kazandı, aynı yıl Ralph Dupas yarı ortasıklette şampiyon oldu, Ultiminio "Sugar" Ramos tüysıklette şampiyon olurken Luis Rodriguez de veltersıklette oldu. Angelo ve yarışmacılarından biri neredeyse her hafta önemli bir maç için dünya çapında başkentlerden birine gidiyordu. Büyük paraların döndüğü unvan maçları ile geçen, Fifth Street Gym'in leş kokan atmosferine başarının kokusunun da sızmaya başladığı, zorlu zamanlardı.

Fakat olayın merkezi profesyonel kariyerine yeni başlamasına ve küçük bahislerin oynandığı, ön maçlarda dövüşmesine rağmen egosu ve enerjisi spor salonunu dolduran genç Cassius'tu. Spor salonundaki ortamı gözlemleyen spor yazarı Myron Cope şöyle yazmıştı: "Cassius spor salonundaki beyaz, zenci ve Kübalı dövüşçülerin hâkimiydi; tıpkı bir sokak çetesinin lideri gibi, tebaası üzerindeki otoritesini sadece lafla kurmuştu. Kübalılara acemice, uydurma bir İspanyolcayla laf atıyor ve onlar da ellerini kaldırıp '*Nino con boca grande!*' –'Koca ağızlı bebek'– diye bağırarak uzaklaşıyordu." Bu öfkeli bir tavırla söylenmiyordu, sadece durumu ortaya koyan bir yorumdu.⁹

Cassius'un durumunda, antrenör ve dövüşçü birbirine çok uygundu. Dundee klasik boks standartları içinde Clay'in oldukça kusurlu bir dövüşçü olduğunu hemen gördü. Cassius ellerini fazla aşağıda tutuyor, yumruklardan sık sık tamamen arkaya kaçarak kurtuluyordu ve esaslı bir kafa avcısıydı. Yumruğu sağlam, duruşu dengeli, sol kroşesi hızlı ve iki eli de nakavt gücüne sahip ağırsıkletler Joe Louis'le ya da Sonny Linton'la en ufak bir benzerliği yoktu.

Fakat tüm bu noksanlarına rağmen, Cassius'un da kendince kabiliyetleri vardı. Bu yeteneklerinden en barizi ise ellerinin ve ayaklarının çok hızlı olmasıydı. Miami'ye geldiğinde sadece seksen iki buçuk kiloluk, ufak tefek bir ağırsıkletti, ama çabukluğun tek sebebi cüssesi değildi. Daha önce muhtemelen Clay kadar

hızlı bir ağırsıklet çıkmamıştı; hele de 1960'ların başında hepsi epey ağırkanlı sayılan, düz gardlı ağırsıkletler arasında Floyd Patterson dışında böyle kimse yoktu.

O kadar belirgin olmasa da Clay'in mesafe algısı da neredeyse kusursuzdu. Bu, boksta çok önemli bir yetenektir. Fazla uzaktan yumruk atarsan hedefine tam ulaşamaz. Fazla yakından atarsan tam tesirini kaybeder. Bunlara ilaveten, rakibinin fazla yakınında dolanan bir dövüşçüyü sıkıştırmak daha kolaydır. Clay hızı sayesinde çabucak yaklaşıp çabucak geri çekilebiliyordu; mesafe algısı onun doğru anda yumruk atmasına imkân tanıyordu ve böylece yumruğu hedefe maksimum forsla ulaşıyordu. Neredeyse hiçbir dövüşçü Clay kadar çabuk ve hatasız direkt yumruk atamıyordu ve sağ yumruğu daha hızlı kimse yoktu. Dahası, çabukluğu ve mesafe algısı rakibinin yumruklarından bazen santim farkıyla kaçabilmesini sağlıyordu.

Pek çok antrenör Clay'in bariz kusurları karşısında çekinip ona düzgün bir teknikle dövüşmeyi öğretmeye kalkışabilirdi. Fakat Dundee, Cassius'un emsalsiz yeteneklerine odaklanmayı tercih etti. Clay'in alışılmışın dışındaki stiline incelik kazandırmaya, onun kaba saba hareketlerini yumuşatmaya çalıştı. Onun dengesi üzerinde çalıştı ve onu ayağını yere daha sağlam basmaya, kuvvetli yumruklar atmaya ikna etti; ona yumruklarına tüm gücünü vermesini önerdi. Fakat Angelo, Cassius'un stilini temelde değiştirmede. O, her dövüşünün benzersiz olduğuna ve her dövüşçüye de o şekilde davranılması gerektiğine inanıyordu. "Birbirine benzeyen iki tane çıkmaz," derdi. "Bakıp da, 'Bu adam, şu adam gibi dövüşüyor,' diyemezsin. Çünkü dövüşmezler. Hepsi ayırdır. Hepsinin kendine has özellikleri, kendi ritimleri vardır."¹⁰

Cassius kendini Sugar Ray Robinson gibi görse de, Dundee'nin asıl rolü Cassius Clay'i Cassius Clay gibi boks yapacak şekilde eğitmektir. Dundee, Clay'in konuşmasını dinledikten ve onun nasıl boks yaptığını izledikten sonra dövüşçüsüne

şöyle demişti: “Dostum, sen ne Sugar Ray Robinson’sun, ne de Archie Moore’sun ve onlara azıcık olsun benzemek için bile daha çok yolun var. Sen Cassius Marcellus Clay Jr.’sın ve ben de sana Cassius Marcellus Clay Jr. gibi dövüşmeyi öğreteceğim. Bir adam başka biri olduğunu sanarak hiçbir yere varamaz.”¹¹

Angelo, Cassius’un kopardığı tüm yaygaraya rağmen onun azimli bir sporcu olduğunu hemen fark etmişti. Cassius spor salonuna vaktinde geliyor, yorulmak nedir bilmeden idman yapıyor ve dersler doğru şekilde verildiği sürece çabuk öğreniyordu. Dundee, Clay’e ne yapması gerektiğini nadiren söylüyordu; bunun yerine Cassius’u sanki her gelişmeden kendisi mesulmüş gibi hissettiriyordu. “Ben onu eğitmedim,” diyor Dundee. “Ben ona tavsiyelerde bulundum. Spor salonunda ona derdim ki; ‘Sol elinle fazla kuvvetli yoklama alıyorsun. Olmuyor.’ Sonra tekrar doğru bir şey yaptığını gördüğümde, ‘Aman Tanrım, bu kadar iyi sol aparkat vuran ağırsıklet hiç görmedim. Vay canına!’ derdim. Sonra tekrar tekrar vururdu.”¹²

Clay’in egosunu fark eden Dundee kendi egosunu bir kenara bırakıp ideal bir yardımcıya dönüştü. Cassius, “Sekiz kilometre koşacağım,” diyorsa Angelo, “Bacaklarına iyi gelir,” diye cevap veriyordu. Eğer Clay fikrini değiştirir ve, “Yok, dinleneceğim,” derse Dundee hemen, “İyi olur, dinlenmen de lazım,” diye ekliyordu. Boksör bu şekilde kontrol aslında kendisinde değilken bile kontrolün kendisinde olduğunu düşünüyordu.¹³

Fakat konu Clay’in kariyerinin ne hızla ilerleyeceğine geldiğinde son söz Dundee’deydi. Clay, Floyd Patterson’ın gelmiş geçmiş en genç ağırsıklet şampiyonu rekorunu (yirmi bir yıl, on ay) kırmak istediğini muhabirlere devamlı söylüyordu. Bu da demek oluyordu ki, bunu 12 Aralık 1963’ten önce yapmak zorundaydı. Ama bu Cassius’un takıntısıydı, Angelo’nun değildi. Angelo boksörünün kariyerinde dikkatlice ilerlemesini istiyordu. Pek çok boksörün dengi olmayan biriyle dövüşe zorlandığına şahit olmuştu. Dundee, en azından ilk birkaç yıl, Clay’i onun

en kötü gününde bile kesinlikle kazanacağı maçlara sokacaktı. Dövüş dilinde anlatmak gerekirse, Angelo, Cassius'un haklayacağı, pek de iddialı olmayan ya da iddiası çoktan sönmüş “rakipler” ayarladı ona.

Cassius 1960'ın son haftasından itibaren önceden ayarlanmış maçlarda dövüşmeye başladı. Bunlar şikeli maçlar olmasa da Cassius'un kaybedebileceği cinsten maçlar da değildi. Örneğin, Herb Siler boksa hiç yeteneği olmayan bir ayyaştı; Clay onu dördüncü rauntta yendi. Anthony “Big Tony” Esperti kanunsuz işgalden hükümlerle girdiği cezaevinden daha yeni çıkmıştı ve dövüşebilecek durumda değildi; Cassius maçı üçüncü rauntta bitirdi. “Sweet Jimmy” Robinson'ın yanağı jilet kesiyi yüzünden façalıydı ve aslında onun ödül maçında hiçbir işi yoktu; hakem maçı ilk rauntun ortalarına doğru bitirdi. Cassius, Miami'de bir ay gibi bir sürede rekorunu 4-0'a çıkarmıştı.¹⁴

Yine de, bu maçlar boksseverleri Clay'in büyük bir boksör olduğuna dair kendi iddiasına inandırmaya yetmiyordu. O zamanlar için, ringin dışında olup bitenler daha önemliydi. 1961 Şubatı'nda, İsveçli, yakışıklı ağırsıklet ve eski dünya şampiyonu Ingemar Johansson, Floyd Patterson ile dövüşeceği unvan maçı için Miami'ye geldi. Çalışmak için partnerlere ihtiyaç duyan Johansson'un ekibi organizasyon koordinatörü Harold Conrad'tan birkaç kişi ayarlamasını istedi. Conrad, Fifth Street Gym'e gitti ve Dundee'den tavsiye istedi. Dundee, Clay'i çağırıp “Hey, Cash. Johansson'la çalışmak ister misin?” diye sordu.¹⁵

Clay bu soru karşısında çok sevindi. “Johansson'la dans edeceğim, Johansson'la dans edeceğim,” diye şakımaya başladı. Conrad, Angelo'ya bakakalmıştı. Conrad, Dundee'nin, “Bu çılğın hergelenin daha ne numaraları var, daha bir şey görmedin,” dediğini hatırlıyor.

Hakikaten de görmemişti. “Johansson'un sağ eli harikaydı, ama iki sol ayağı vardı,” diyor Conrad. Eski şampiyon ve hazırlık aşamasındaki dövüşçü spor yazarlarının ve iki bin kadar seyir-

cinin önünde ringde bir araya geldiğinde Cassius, Ingemar'ın etrafında sahiden de dans edip ona sanki Big Tony ile bir tekrar karşılaşmasında dövüşüyormuş gibi hafif direkt yumruklarla vurdu. "19 yaşındaki Cassius Clay, Ingemar Johansson'un üzerine doğru ilerledi," diye yazar Underwood. "Pat! Yumruğu İsveçli'nin kaskından sekti. Pat-pat! İki yumruk daha. Clay hafifçe dans etti, ayak değiştirdi ve sağla girişti. Çat! Pat! Güm! Bu yumruklarla meşhur Johansson'un suratından, onun o gamzeli çenesinden yoklama aldı." Johansson, "onu sokan arıyı" bozguna uğramış hantal bir arı gibi kovalamaya devam ediyordu.

Clay, dövüşürken bir yandan da konuşuyordu: "Patterson'la dövüşmesi gereken benim, sen değilsin. Hadi, karşıdayım işte, gel de beni hakla, salak. Hadi, sorun ne, bana vuramıyor musun?" Sanki Jack Johnson, Tommy Burns'le dövüşüyordu; sanki Clay şampiyondu da, Johansson yarış atıydı.

"Johansson öfkeden köpürdü," diyor Conrad. "Gerçekten çok sinirlendi." Ringde Clay'i kovalıyor, ona amatör gözükken yumruklar atıyor, ama hedefini hep birkaç santimle kaçıyordu. "Gülünç" gözüküyordu. İki raunt sonra yoruldu ve maç durduruldu.

Sport Illustrated yazarı Gil Rogin olayı, "Johansson'u maymuna çevirdi," diye hatırlıyor. Rogin, New York'a döndüğünde derginin editörlerine, "Bu çocuk bir gün ağırsıklet şampiyonu olacak. Onun hakkında bir şeyler yazmanız lazım," dedi. Rogin, Underwood ve diğer spor yazarları için bu Clay'in en görkemli anlarından biriydi; hepsi bir yıldızın doğmak üzere olduğunu anlamıştı.

Johansson'la yapılan maç Dundee'ye, Clay'i daha deneyimli boksörlerle yarıştırmaya vaktinin geldiğini gösterdi. Clay iyi bir kulüp boksörü olan Donnie Fleeman'ı yedinci rauntta durdurdu. Sonra Lamar Clark'la dövüştü. Clark kırk dördü nakavtla sonuçlanmış kırk altı maçın yalnızca ikisini kaybetmişti. Fakat

ağır yumruklarıyla bilinen Clark'ın Clay karşısında şansını yaver gitmedi. Cassius onu ikinci rauntta benzetti.

Clark'ın menajeri Marv Jenson bundan etkilenmişti. “Bence bu adamın bir şampiyonluk kazanmasına çok az kalmış,” dedi Jenson. “Patterson da dahil olmak üzere hiçbir ağırsıkletin bu kadar hızlı yumruk attığını görmedim.” Siyahi spor yazarları onu daha da cömert sözlerle övüyordu. *Pittsburgh Courier* gazetesi Clay'i efsanevi Joe Louis ile kıyaslıyordu. Ve *New York Times* gazetesinde çalışan makale yazarı Arthur Daley profesyonel kariyerinde bir ilke imza atıp “Sports in *The Times*” isimli köşesini tamamıyla Clay'e ayırdı. Onu, “Genç Archie Moore'u andıran, müthiş bir laf ebesi,” diye tarif edip şöyle devam etti: “Bu yakışıklı oğlan insanı etkiliyor ve hali tavrı öyle doğal ki daha iddialı lafları bile kulağa palavra gibi değil de, coşku dolu sözler gibi geliyor. Bu laflar ona yakışıyor.”¹⁶

***

Louis'le kıyaslandıktan ve *New York Times*'daki makaleden sonra, Clay'in kariyeri planlanandan da hızlı ilerlemeye başladı. Louisville'de bir ay tatil yaptıktan, Wilma Rudolph ve olimpiyatlardaki diğer arkadaşlarını ziyaret ettikten sonra South Wind trenine yine bindi ve Miami'ye yollandı. Dundee, Clay'in eğitimine devam etmek için orada onu bekliyordu. Spor salonunu zaten güvenli bir yer olarak gören Clay halinden memnundu. Spor salonu onun için ülkenin ırk sorunlarından ve güneyde, taşrada her köşede insanı bekleyen tuzaklardan ve insanı ayartacak şeylerden uzakta bir vahaydı.

“Ya üç saatte zengin olursun ya da sekiz saatte fakir,” demeyi severdi. Günde üç (veya dört ya da beş) saat sıkı çalış veya saatte üç beş peni kazanacağın bir işe gir. O zenginliğe giden yolu seçmiş, kendini bu işe tamamen adanmıştı ve Louisville Sponsorluk Grubu, Cassius iki yakasını bir araya getirebilmek için ikinci bir işe girmek zorunda kalan başka boksörler gibi olmasın diye

ona iyi bakıyordu. İdman yap ve hayal kur, idman yap ve hayal kur; Fifth Street Gym'teki yoğun günler ve Charles Hotel'deki yalnız geceler. Cassius'un Miami'deki hayatı fiziksel ve duygusal açılardan işte böyle geçiyordu. Fakat boks onun manevi hayatını tatmin edemiyordu.¹⁷

***

Otelinin ve boks arenasının dışındaki dünyadan kaçabilmek mümkün değildi. Ne de olsa Cassius güneydeydi; Emmett Till cinayetinin işlendiği ve babasının korkunç hikâyelerinin geçtiği yerdeydi.

Clay, arabası olmadığı için, otelinden Miami Beach'in güney ucundaki spor salonuna kadar sekiz kilometrelik yolu kot pantolonla ve eski postalarla koşuyordu. Ufukta Miami manzarası ve körfezin serin bir rüzgârıyla, Clay, Julia Tuttle Köprüsü'nden geçerken gölge boksu yapardı.

Otoyolda havaya yumruklar atarak koşan siyahi bir adam, beyaz bir polis için garip bir manzaraydı; onu ya deli ya hırsız ya da ikisi birden sanıyorlardı. Miami'de polis siyahları sokakta sık sık taciz eder, bilardo salonlarını ve barları basardı. Bir memur, Clay'i sorgulamak için durdurdu. Terli Clay, Angelo Dundee'nin spor salonuna koştuğunu heyecan içinde anlattı. Sonra polis, Clay'in hikâyesini teyit etmek için Dundee'ye telefon etti. Antrenör, "oğlanın" kendi boksörü olduğunu açıkladı. "O, Cassius Clay," dedi.¹⁸

Bu, Clay için önemli bir ders oldu. Beyaz polisler onun adını bilmiyor ve bilmek de istemiyordu. Clay onlar için Overtown'ın "zencilere ayrılmış" bölgesinde yaşayan "siyahlardan" biriydi işte.

Clay, Miami'ye geri döndükten sonra Dundee onu Charles Hotel'deki düşük kiralı odadan çıkardı ve gece kulüpleri, tiyatrolar, lokantalar ve dükkânlarla dolu Little Broadway'deki Sir John Hotel'e taşıdı. Aralarında Ella Fitzgerald, Duke Ellington, Louis Armstrong, Nat "King" Cole, Sammy Davis Jr. ve Sugar

Ray Robinson'ın da bulunduğu, Amerika'daki en ünlü siyahlar Sir John Hotel'de ve Mary Elizabeth Hotel'de kalıyordu. Bu ünlü insanların Sir John'da ya da Mary Elizabeth'de kalmasının sebebi bunların çok iyi hizmet veren oteller olması değildi. Seçenekleri olmadığı için burada kalıyorlardı. Siyahlar şehir merkezindeki iyi otellere yalnızca garsonluk yapmak, yemek pişirmek, tuvalet temizlemek ya da beyazların valizlerini taşımak için girebilirdi. Miami Beach'teki Fontainebleau Hotel'e Joe Louis bile giremezdi.¹⁹

Şehir planlamacıları Miami'yi yirminci yüzyılın başından beri "Sihirli Şehir" diye satıyordu. Güzel plajlar, lüks resort oteller ve egzotik eğlence, zengin yatırımcıları, turistleri ve hayalcileri çekiyordu. Fakat şehrin siyahi vatandaşlarının tropik cennet Miami'de plajlara, restoranlara, golf sahalarına, okullara ve tiyatrolara girmesi yasaktı. 1959'ta sivil haklar eylemcileri, üstünlük yanlısı beyazlara başkaldırdı ve mağazalarda, eczanelerde ve lokantalarda oturma eylemi düzenledi. 1960 yılının Ağustos ayında, Clay şehre gelmeden hemen önce, onların beyaz liderlerle ısrarcı ve dirayetli arka oda pazarlıklarının neticesinde şehrin merkezinde ırk ayırımına tamamen son verilmişti.²⁰

Fakat Clay şehirdeki ırkçılığın aynı şekilde devam ettiğini çabucak öğrendi. *Sports Illustrated* dergisinde çalışan beyaz fotoğrafçı Flip Schulke 1961'in Ağustos ayında Clay'in fotoğraflarını çekmek için Miami'ye geldi. Schulke dünyayı gezmiş, ciddi bir fotomuhabirdi ve önde gelen Amerikan yayınlarında yer almış, unutulmaz fotoğraflar çekmişti, fakat daha önce hiçbir boksörü fotoğraflamamıştı. Burdines mağazasında alışveriş yaparlarken Clay kısa kollu bir gömleği eline aldı, Schulke de onun fotoğrafını çekti. Beyaz tezgâhtar uzun boylu, iri yarı bir siyahın gömleklere dokunduğunu görünce ona mağaza politikasına göre siyahların kıyafet deneyemeyeceğini bildirdi. Schulke öfkeden köpürdü. Cassius Clay'in, bir olimpiyat şampiyonununun, Amerika'daki bir mağazada gömlek deneyememesi onu şok etmişti.

Oysa Clay buna şaşırılmamıştı. Hatta kızmamıştı bile. Güney böyleydi işe. Clay bir Güneyli olarak ikinci sınıf vatandaşlığı görünürde kabul etmişti. “Boş ver, Flip, takma kafana,” dedi. “Sorun çıkarmak istemiyorum. Önemli değil.”²¹

Clay boksör olabilirdi, ama savaşçı değildi. Böyle çatışmalardan rahatsız olur ve ring dışında şiddetten kaçınırdı. Kendini kendisi gibi insanların oturduğu Overtown’da daha güvende hissediyordu. Mahalledeki siyahlar ona yakın davranıyor ve ona kendini önemli hissettiriyordu. Ve kısa bir süre sonra, Kuzeybatı İkinci Cadde ile 6. Sokak’ın köşesinde, “Muhammed’s Temple of Islam” diye bilinen caminin önünde duran bir adam Cassius’un dikkatini çekti.

Sam Saxon, demirci gibi kollara sahip, iri yarı, otuz üç yaşında, açık tenli bir zenciydi ve elinde İslam Ümmeti’nin çıkardığı *Muhammad Speaks* gazetesini sallıyordu. İki adam Elijah Muhammed’in öğretileri hakkında konuşmaya başladı. Saxon, Clay’in söylediklerini dinlerken onun Elijah Muhammed’den haberi olduğunu, ama onu daha önce hiç görmediğini anladı. “A, öğretileri sen de biliyorsun,” dedi Saxon. “Camiye gitmedim, ama neden bahsettiğini biliyorum,” diye cevap verdi Clay. Sonra boksör her zaman yaptığı gibi kendini tanıttı: “Ben, Cassius Clay’im. Ağır sıklette bir sonraki dünya şampiyonu ben olacağım.” Boks seven Saxon bu adı biliyordu. “Ben seni biliyorum, dostum,” dedi. “Seni olimpiyatlarda izlemiştim.”²²

Saxon’un adını bilmesi Clay’in hoşuna gitmişti. Bilardo salonlarının eski kumarbazı Saxon, dini bütün bir Müslümana dönüşmüştü. İslam Ümmeti’nin çıkardığı *Muhammad Speaks* gazetesini satmadığı ya da camide ders vermediği zamanlarda Miami’de hipodromda tuvalette çalışıyor, beyaz erkeklere havlu uzatıyor ve onların ayakkabılarını parlatıyordu. Fakat hayatta asıl amacı, gerçek sevdası din değiştirmeye ikna edebileceği insanları bulmaktı.²³

Siyahi Müslümanların onlara taktığı isimle “sözde zenciler”, Tanrı’nın krallığındaki bu “kayıp ruhlar” nerelerdeyse Elijah Muhammed’in vaizleri de oralara gidiyordu. Tıraşlı, saçları kısacık kesilmiş genç Müslümanlar pazar günleri takım elbiseleleriyle kiliselerin dışında bekliyor, Hıristiyanları Tanrı hakkındaki gerçeği öğrenmeleri için yakındaki camiye davet ediyordu. Elijah Muhammed’in neferleri hafta içi akşamları ellerinde Müslüman edebiyatıyla gettonun sokaklarında dolaşiyor, “ölüleri arıyordu”. Ölüler dedikleri; “sağır, dilsiz ve körlerdi; beyaz köle sahibi tarafından beyni yıkandığı için özsaygısını yitirmiş, bir şey bilmeyen” insanlardı. Neredeyse bütün büyük Amerikan şehirlerinde, Müslüman görevliler barlarda, içki dükkânlarında, bilardo salonlarında, berberlerde ve lokantalarda dolanıyordu. Elijah Muhammed’in müritleri kutuların ve portatif merdivenlerin üzerine çıkıp vaazlar veriyor, meraklıları cezbediyordu.²⁴

Dükkândan bozma, derme çatma bir camiye dönüştürülmüş, 29 Numaralı Cami’deki toplantılarında Saxon, Clay’in Müslüman inancını merak ettiğini fark etti. Miami’de çoğu siyah, Müslümanlara şüpheli yaklaşıyor, camiden içeri nadiren giriyordu. Clay toplantılara ilk katılmaya başladığında yalnızca otuz üye vardı. Clay ilk ziyaretinde Birader John adındaki bir vaizin siyahların geçmişini anlattığı vaazını dinledi. Cassius beyaz köle sahiplerinin siyahların kimliğini, mirasını, dilini aldığı ve gerçek isimlerini beyazlara ait isimlerle, köle isimleriyle değiştirdiğini öğrendi. Müslümanlara göre, zenci anlamına gelen “negro” kelimesi Latince siyah anlamındaki *niger* sözcüğünden türememişti; kelime Yunanca’da “ceset” manasındaki *nekros* kelimesinden geliyordu. Böyleyken kendine “zenci” diyen insan ruhen ölüydü, mezara gömülmüştü.²⁵

Birader John’un vaazı Cassius’un ailesinin geçmişini ve siyahi bir adam olarak kendi kimliğini anlamasına yardımcı oldu. Clay bu olayı, “Sanki elimi uzatsam Birader John’un söylediklerine dokunabilecektim. Papazın söylediklerinin doğruluğuna inan-

mam gereken kilise öğretileri gibi değildi. Ve kendime, ‘Cassius Marcellus Clay büyük büyükbabamın sahibi Kentuckly’li beyaz bir adammış ve büyük büyükbabama kendi adını vermiş. Ve sonra büyükbabam, onun ardından babam bu ismi almış ve şimdi de ben aldım,’ dedim,” diye hatırlıyor.²⁶

Clay hayatında ilk kez adını o kadar da güzel bulmadı. Ve Cassius adının kökenini sorgulamaya başladığı o anda, Sam Saxon büyük bir balık yakaladığını anladı.

***

Cassius o anda canı nasıl isterse öyle konuşuyor; İslam Ümmeti’nden ilk kez Atlantada, Chicago’da ya da New York’ta, 1958’de, 1959’da veya 1960’ta haberdar olduğunu söylüyordu. Muhabirler yıllar boyunca, ona ne zaman İslam’a geçtiğini her sorduklarında hep tutarsız cevaplar aldılar. Clay dağılmış hatıralarından bir hikâye uydurmuştu. Söylediklerine şahitlik edecek birileri de yoktu, böylelikle Ümmet içindeki hareketleri bir muammaya dönüştü. Müslümanlarla tanışmasına dair anlatıklarında değişmeyen tek bir şey vardı: Louisville’den ayrıldığı ve özgür kaldığı anda camilere yönelmişti. Clay’i annesinden daha iyi anlayan yoktu. Annesi, “Louisville Sponsorluk Grubu’nun onu Miami’ye trenle bir başına yollaması büyük hataydı,” diyor. “Müslümanlar onun aklını işte o zaman çeldi. Sam Saxon onu böyle kafaladı ve ona her gün Müslümanlıkla ilgili bir şeyler anlattı.”²⁷

Anne Odessa, oğlunun Müslümanları dinlemeye Sam Saxon’la tanışmadan çok önce başladığından habersizdi. Cassius, Elijah Muhammed’in öğretilerinin propagandasını yapan Müslüman vaizlere ergenliğinde amatör boks turnuvaları için seyahat ettiği sıralarda rastlamıştı. 1958 yılının Ekim ayında Clay ve kardeşi Rudy tatil için Atlanta’ya gitti. O sırada FBI da gizli ajan Robert R. Nichols’u Elijah Muhammed’in Atlantada 15 Numaralı Cami’deki aktivitelerini araştırmakla görevlendir-

mişti. Nichols caminin telefonlarını gizlice dinlemeye aldı ve üniversite öğrencilerini hatibin konuşmalarını kasete kaydetmeleri için parayla tuttu.²⁸

Nichols, Clay'in Piedmont Meydanı'ndaki Atlanta Camisi'nin dışında Müslümanlarla konuştuğunu öğrendi. O zaman bu bilgi ona önemsiz göründü. Ne de olsa, Cassius alt tarafı Louisville'li on altı yaşında bir çocuktur. Oysa Atlanta'daki o gün onun için bir başlangıçtı. "Bir sokak köşesinde tavlandım," dediği an, işe bu andı.²⁹

1959 yılının Mart ayında Altın Eldiven Şampiyonası için Chicago'ya gittiğinde yine camilerin dışında duran Müslümanlara rastladı. Müslümanlar, Ümmet'in merkezinin yakınlarında Clay'e öğrenmesi gereken her şeyin orada açıklandığını söyledikleri bir plak verdi. Clay, Louisville'e geri döndüğünde plağı defalarca dinledi. Plakta yakışıklı ve yetenekli Kalipso şarkıcısı Louis Eugene Walcott fonda piyano ve gitarla "Beyaz Adamın Cenneti Siyah Adamın Cehennemidir" ("A White Man's Heaven Is a Black Man's Hell") şarkısını söylüyordu. O zamanlar Louis X olarak bilinen ve sonrasında Louis Farrakhan olarak bilinecek Walcott, Ümmet'in toplantılarında bu sevilen şarkıyı o kadar çok söylemişti ki şarkı Müslüman hareketinin marşı olmuştu.³⁰

Clay plağı defalarca dinledi, sözleri ezberledi ve şarkının anafikrini belledi. Miami'de Sam Saxon ve caminin diğer mensupları şarkının ana temasını tekrarladı, ona ölümden sonra cennet ya da cehennem olmadığını hatırlattı. Şarkıda siyahlar cehennemde yaşarken, beyaz Hıristiyanların ise dünyada cennetin keyfini sürdüğü söyleniyordu. Şarkının sözleri zenginliğin, Cadillac'ların ve malikânelerin hayalini kuran genç adamın Baptist yetiştirilme tarzını sorgulamasına yol açtı. Clay 1961'in başlarında Müslümanlardan öğrendikleri hakkında konuşmaya başladı, fakat bunu öyle dikkatlice yapıyordu ki, en zeki muhabir bile onun aslında Müslümanlardan öğrendiklerini paylaştığını anlayamıyordu.

Clay, *Sports Illustrated* dergisinden Huston Horn'a cennet ve cehennem hakkındaki görüşlerini açıkladığında yazar, bok-sörün ölümden sonraki hayata dair görüşlerini doğrudan siyahi Müslümanlardan öğrendiğini bilmiyordu. “Geçtiğimiz pazar günü, bazı tanıdıklarım bana, ‘Cassius, Cassius, hadi gel de kiliseye gidelim; yoksa cennete gidemezsin,’ dedi. Bense onlara, ‘Az durun da, ben size başka bir şey anlatayım,’ dedim. ‘Yüz bin dolarlık bir ev aldığımda, bankadaki hesabımda çeyrek milyon dolarım olduğunda ve dünya şampiyonluğunu kazandığımda ben zaten cennette olacağım. Haftada yirmi beş dolar kazanmak, evdeki dört çocuğun aç oldukları için ağlaması; benim için asıl cehennem işte bu.’”³¹

Clay, Müslümanlardan bahsetmenin bile geleceğini tehlikeye atabileceğini önceden biliyordu. Lisedeki son yılında, İngilizce dersinde Ümmet hakkında bir kompozisyon yazmıştı. Geceleri kardeşi Rudy ile birlikte Baş Hatip Elijah Muhammed’in radyodaki programını dinliyorlardı. Cassius, Atlanta’da ve Chicago’da sokaklarda *Muhammad Speaks* gazetesi satarken gördüğü adamlara benzeyen, koyu takım elbiseli kişileri Louisville sokaklarında da görüyordu. Fakat öğretmeni onun yazdığı kompozisyon karşısında o kadar paniklemişti ki, onu sınıfta bırakmakla tehdit etmişti. Ama okul müdürü, sonrasında onun bu kararını geçersiz kıldı.³²

Clay, Ümmet üzerine eğitimine Miami’de devam etti. En önemli öğretmeni yerel caminin hatibi Ishmael Sabakhan’dı. Clay ruhani liderini haftada bir görüyordu. Buluştuklarında konuşmaktan ziyade onu dinliyordu. Sabakhan ona siyahi milliyetçilik, Hıristiyanlık, İslam ve kozmolojiden türemiş ezoterik bir din hareketi olan Ümmet’in temel ilkelerini öğretti. Tanrı’nın siyahi bir adam –gerçek bir adam– olduğunu ve şeytanın da yine dünyada dolanan, beyaz bir adam olduğunu açıkladı. Siyahlar ve beyazlar birbirinden ayrı durmak zorundaydı, çünkü Tanrı’yla şeytan arasında barış söz konusu olamazdı.³³

Müslümanların Tanrı ve şeytan, cennet ve cehennem hakkındaki görüşleri Cassius'un babasının anlattığı zalim dünyayı anlamasına yardımcı oldu. Baba Clay, ona beyazların siyahlara nasıl ayrımcılık gösterdiğini, onları nasıl kullanıp onlara ne işkenceler yaptıklarını çok anlatmıştı ve Cassius'un Müslümanlardan öğrendiği tarih dersleri de beyazların ne kadar kötücül olduğunu daha da kanıtlar nitelikteydi. Onlar, şeytanın atalarını kaçırdığını, zincire vurduğunu ve köle yaptığını söylüyordu. Köleler Afrika'dan geldiğinde beyazlar onları yerel kültürlerini bırakmaya zorlamıştı. Beyazlar siyahların lanetli olduğunu söyledi; köleleri kendileri de dahil olmak üzere siyah olan her şeyden nefret etmeye ikna ettiler. Şeytan kölelerini zorla Hıristiyan yapmış, onları beyaz adama ve beyaz adamın Tanrısı'na tapınmaya mecbur etmişti: "Köle sahipleri gibi açık tenli, mavi gözlü, sarışın bir Tanrı."³⁴

Tüm bunlar Cassius'a mantıklı geldi. Büyürken siyahla ilgili her şeyin neden "kötü" bulunduğunu hiç anlayamamıştı. "Ufak bir çocukken, bir terslik olduğunu hep bilirdim," diyordu. "İyi her şey sözümona beyazdı. Anneme, 'Santa Claus neden beyaz? İsa neden beyaz?' diye sorardım. Miss Amerika beyazdı. İyi kovboy hep beyaz bir ata binerdi. Melek keki beyaz, şeytan keki siyah... Başkan bile *Beyaz Saray*'da oturuyordu."³⁵

Elijah Muhammed'in radyo programını dinleyen Cassius daha önce hiç duymadığı bir şey duymuştu ve sonrasında bu mesajı kariyeri boyunca tekrar etmeye başlayacaktı: Siyahlar dünyanın en kuvvetli, en zeki insanlarıydı. Elijah Muhammed siyahların *en büyük* olduğunu iddia ediyordu. "Amerika'daki siyahlar yıllardır ilahi bir lanete uğramış gibi hissettiriliyor," diyordu Elijah Muhammed. "Artık böyle hissetmemelisiniz. Biz siyah ırk olarak dünyanın BİR NUMARALI sahibiyiz, en iyi insanlar biziz. En Kuvvetli, En Güzel ve En Akıllı sizlersiniz."³⁶

Elijah Poole 1897'de Georgia eyaletinin güneyinde doğdu. Fakir bir çiftlik işçisiyken Baptist bir vaize dönüşmüş bir babanın oğluydu. Babasının öfkeli vaazları ile büyürken kutsal kitaplara merak saldı, fakat dördüncü sınıfta okulu bıraktığı için İncil'i okumakta zorlanıyordu. Çeşitli çiftliklerde ve bir kereste fabrikasında çalıştı, duvarcılık yaptı. Az ücretler, sert işverenler ve Jim Crow yasaları yüzünden hissettiği aşağılanmayla öfkeli bir delikanlıya dönüştü. Ayrımcılıktan ve yoksulluktan kurtulmak isteyen Elijah 1923'te Büyük Amerikan Göçü'ne katılıp kuzeye gitti ve eşi Clara ile birlikte daha iyi bir hayatın hayaliyle Detroit'e yerleşti.³⁷

Detroit'in otomobil fabrikalarında iş bulamayan Elijah işsizlik maaşıyla geçiniyor ve üzüntüsünü içkiyle hafifletmeye çalışıyordu. Ufak tefek, açık tenli, badem gözlü bir adamdı, avurtları çökmüştü. Elijah, kurtuluşu 1931 yılında, Wallace D. Fard'ı eski bir hanın salonunda vaaz verirken dinlediğinde buldu. Eski bir tutukluysen sonrasında kapı kapı dolaşarak ipek satmaya başlayan Fard bir yıl önce İslam Ümmeti'ni kurmuştu. Suudi Arabistan'daki kutsal Mekke şehrinde gelme bir Müslüman olduğunu iddia ediyordu. Fard çeşitli isimler kullanmaya başladı: Wali Farrd, Profesör Ford, Farrad Muhammad ve Wallace Fard Muhammad. Siyahların geçmişi, kehanetler ve alışılmadık bir İslam doktrini üzerine vaazlar veriyordu. Bodrumlarda ve kiralık salonlarda verdiği vaazlarında kişisel gelişimi ve ırkçı gururu vurguluyordu. Poole zaman içinde onun en sadık müridi oldu, birkaç bin üyeye sahip bir mezhep kurdu. Fard, Poole'u "baş vaiz" atayarak ödüllendirdi ve ona yeni bir isim verdi: "Elijah Muhammed." Fakat 1933'te Fard insanların kurban edilmesini emrettiği suçlamalarıyla birlikte ortadan kayboldu. Elijah Muhammed kısa bir süre Fard'ın insan suretinde Tanrı mertebesine çıktığını beyan etti.³⁸

Fard ortadan kaybolduktan sonra Elijah, genel huzursuzluğa ve bazı üyelerin onu ölümle tehdit etmesine rağmen kendini

Tanrı'nın Elçisi olarak atadı ve Ümmet'i genişletmeye devam etti. Eljah, Asıl İnsan'dan, Tanrı'dan, evreni yaratan siyahi bir adamdan bahsediyordu. Müslümanlar "sözümüne zencinin" Afrika'ya göçen ve kutsal Mekke şehrini kuran eski bir grup olan Şabaz Kabilesi'nden Asıl İnsan'ın soyundan geldiğine inanıyordu.

Elijah Muhammed'e göre beyaz adamın kökeni ise şeytani, "koca kafalı bir bilim adamı" olan Yakup'a uzanıyordu. Yaklaşık 6.600 yıl önce Yakup, Mekke sokaklarında İslam'ın tehlikeli bir versiyonunu anlatmaya başlamıştı. Yetkililer onun gerçek İslam'ı saptırdığını öğrenince onu ve 59.999 müridini Ege Denizi'ndeki Patmos Adası'na sürdü. Yakup orada Siyah Ulus'a hileyle, yalanlarla, sahtekârlıklarla hükmedecek "şeytani bir ırk" yaratarak intikam peşine düştü. Yakup, siyah adamın mikroplarını naklederek, ahlaken ve fiziki açıdan daha zayıf, "soluk yüzlü, mavi gözlü" adamlar yarattı. Bu şeytanların dünyaya 6.000 yıldan fazla bir süre boyunca hükmetmesini, böylece Siyah Ulus'un gücünü sınamayı planladı.³⁹

Elijah Muhammed beyaz adamın hükümranlığının 1970'te "Armageddon Savaşı'ndan" sonra biteceği kehanetinde bulundu. Onun dediğine göre beyaz adam tekerlek şeklinde ve neredeyse bir kilometre genişliğindeki bir uzay aracı olan Ana Gemi tarafından yok edilecekti. En zeki siyahların komutasındaki Ana Gemi on beş bin bombacı taşıyacaktı. Uçağa tabii ki saldırılamayacaktı, çünkü uçak yıldızların ardında gözden kaybolacaktı. Dirilişin yaklaştığı günlerde Ana Gemi dünyaya İngilizce ve Arapça yazılmış risaleler dağıtacak, Allah'ın kullarını uyarıp onlara uçaklar saldırdığında nereye saklanmaları gerektiğini söyleyecekti. Savaş bittiğinde, beyazlar yeryüzünden silinmiş olacaktı ve siyah adam küllerin arasından ayağa kalkacaktı. 1960'larda görülen uçandıreler pek çok Amerikalıyı şaşırtdı, ama uçandıreler binylıklar için Kıyamet Günü'nün yaklaştığını işaret ediyordu.⁴⁰